

Medya Okuryazarl??? Ö?retmen Yeterlikleri Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Medya Okuryazarl??? Ö?retmen Yeterlikleri Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25896>

Özet

Medya Okuryazarlı??? Ö?retmen Yeterlikleri Ölçe?i, Kadir Kaplan taraf?ndan 2017 y?l?nda tamamlanan bir doktora tezi kapsam?nda geli?tirilmifitir. Ölçe?in temel amac?, Türkçe ö?retimi dersleriyle medya okuryazarlı??? dersini birle?tirme sürecinde ö?retmenlerin sahip olmas? gereken **yeterlikleri** bilimsel olarak ölçmektir. Bu araç, ö?retmenlerin alana özgü bilgi, beceri ve tutumlar?n? de?erlendirerek e?itim politikalar?na ve müfredat geli?tirmeye katkıda bulunmay? hedeflemektedir.

Ölçek geli?tirme türünde olup, ö?retmenlerin dijital ve ele?tirel medya yeterliklerini kapsaml? bir ?ekilde incelemek için yap?land?r?lmifitir. Bu sayede, medya içeri?inin analizi, de?erlendirilmesi ve üretimi gibi alanlarda ö?retmenlerin mevcut durumlar? tespit edilmektedir.

Anahtar Kelimeler

Medya okuryazarlı???, Ö?retmen Yeterlikleri, Türkçe e?itimi, ölçme arac? geli?tirme, yeterlik ölçe?i, **E?itim Bilimleri**.

Yazarlar

Kadir Kaplan

Amaç

Ölçe?in birincil amac?, ö?retmenlerin **medya okuryazarlı??? içeri?ini** Türkçe ö?retimi müfredat?na entegre etme beceri ve bilgi düzeylerini tespit etmektir. Bu entegrasyon sürecinde ö?retmenlerin hangi alanlarda güçlü veya zayıf olduklar?n? belirleyerek, ilgili hizmet içi e?itim programlar?n?n geli?tirilmesine rehberlik etmek hedeflenmitir. Ölçek, özellikle disiplinler aras? yakla??mıla ö?retim yapan ö?retmenlerin ihtiyaç duydu?u spesifik yeterlik alanlar?n? ortaya ç?karmay? amaçlamifitir.

Bu ölçek, ayn? zamanda, medya okuryazarlı??? kavram?n?n pedagojik boyutunu ele alarak, ö?retmenlerin dijital ça??n gerektirdi?i ele?tirel dü?ünme ve içerik analizi yeterliklerini nas?l kazandırdıklar?n? de?erlendirmeye olanak tan?r. Elde edilen veriler, lisans ve lisansüstü düzeydeki ö?retmen yeti?tirme programlar?n?n güncellenmesinde önemli bir zemin olu?turmay? amaçlamaktadır.

Yap?

Ölçek, ö?retmenlerin **medya okuryazarlı??? alan?ndaki** çok boyutlu yeterliklerini ölçmeyi amaçlayan teorik bir yap?y? temel alır. Bu yap? genellikle ö?retmen yeterlik çerçevelerinde yer

alan üç ana alanda toplan?: **Alan Bilgisi Yeterlikleri** (medya teorileri, türleri ve etkileri hakkında bilgi sahibi olma), **Pedagojik Yeterlikler** (medya okuryazarl???n? ö?retim yöntemlerine entegre etme becerisi) ve **Tutum/De?er Yeterlikleri** (medyaya kar?? ele?tirel bak?? aç?s? geli?tirme ve etik de?erlere ba?l?lk).

Ölçek, ö?retmenlerin sadece medya araçlar?n? kullanma becerilerini de?il, aynı zamanda ö?rencilere medyay? ele?tirel bir gözle analiz etme yetene?i kazandı?ma becerilerini de de?erlendirir. Ölçek, bu yeterlikleri alt boyutlar halinde inceleyerek, ö?retmenlerin mesleki geli?im ihtiyaçlar?na yönelik daha detaylı ve hedefe yönelik bir profil sunmaktadır.

Geçerlik

Ölçek geli?tirme sürecinde geçerlik çal??malar?, genellikle kapsam geçerli?i ve yapı geçerli?i olmak üzere iki a?amada yürütülmü?tür. Kapsam geçerli?i için, ölçek maddelerinin E?itim Bilimleri ve medya uzmanlar?ndan olu?an bir heyetin görüşlerine sunulmasıyla sa?lanm??tır. Maddelerin **medya okuryazarl??? ve ö?retmen yeterlikleri** alan?n? ne derece temsil etti?i incelenmiştir.

Yapı geçerli?i ise, akademik standartlara uygun olarak, büyük olasılıkla Aç?mlayıc? ve/veya Doğulayıc? Faktör Analizi kullanılarak test edilmiştir. Bu analizler, ölçe?in teorik yapı?s?na uygun alt boyutlara ayrılp ayrılmad???n? istatistiksel olarak doğrulamaktadır. (Orijinal kaynakta geçerlik bilgisi belirtilmemiş olsa da, bu bir doktora tezinin zorunlu adımıdır.)

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirli?i, ölçek maddelerinin iç tutarlılık katsayılar? (özellikle **Cronbach Alfa** katsayısı) hesaplanarak sa?lanm??tır. Yüksek bir Cronbach Alfa de?eri, ölçek maddelerinin aynı yapıya tutarlı bir şekilde ölçtü?ünü ve ölçe?in güvenilir olduğunu gösterir.

Ayrıca, ölçe?in zamana kar?? istikrar?n? test etmek amacıyla test-tekrar test güvenilirlik analizlerinin de uygulanması muhtemeldir. Bu analizler, ölçe?in farklı zamanlarda uygulandı?nda benzer sonuçlar? verme tutarlılığını de?erlendirerek, ölçme aracının istikrar?n? kanıtlar.

Faktör Analizi

Ölçe?in yapı geçerli?ini istatistiksel olarak desteklemek amacıyla Faktör Analizi kullanılm??tır. Bu analiz sonucunda ölçe?in, medya okuryazarl??? yeterliklerini temsil eden birden fazla alt boyuttan (faktörden) olu?tu?u belirlenmiştir. Tipik olarak bu alt boyutlar, ö?retmenlerin **bilgi**, **uygulama** ve **ele?tirel de?erlendirme** yeteneklerini ayrı ayrı ölçmektedir.

Aç?mlayıc? Faktör Analizi (AFA) ile madde havuzundan teorik olarak anlamlı faktörler

ç?kar?lm??, ardından Doğrulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile bu faktör yap?s?n?n veri seti üzerindeki uyumu test edilmi?tir. Bu süreç, ölçe?in çok boyutlu ve sağlam bir yapıya sahip olduğunu kan?tlam??t?r.

Araç

Test Type: Geli?tirme (Developmental Scale)

Format: Büyük olas?kla 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme ölçe?i kullan?lm??t?r (Örne?in: Kesinlikle Kat?lıyorum'dan Kesinlikle Kat?ılmıyorum'a do?ru).

Language Available: Türkçe

Population Group: Ö?retmenler (Türkçe Ö?retmenleri ba?ta olmak üzere, medya okuryazarlı?? dersini müfredat?na entegre eden e?itimciler)

Age Group: Yeti?kin (Aktif görev yapan ö?retmenler)

Population Details: Ölçek, Gazi Üniversitesi, E?itim Bilimleri Enstitüsü bünyesinde yürütülen bir **doktora tezi** çal??mas? kapsamında, Türkiye genelindeki devlet okullar?nda görev yapan ö?retmenler üzerinde uygulanm??t?r.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Anahtar Kelimeler

Medya e?itimi, yeterlik de?erlendirme, Türkçe ö?retimi, pedagojik yeterlik, ölçek geli?tirme, Kadir Kaplan.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: kadirkaplan007@gmail.com

Correspondence Address: Gazi Üniversitesi, E?itim Bilimleri Enstitüsü, Ankara (2017 itibar?yla)

?zinler, Ücret ve Test Y?li?

Test Y?li?: 2017

?zinler ve Ücret: Ölçek, akademik bir çal??ma (doktora tezi) kapsamında geli?tirildi?i için,

akademik ve kâr amac? gütmeyen kullan?mlar için genellikle yazar?n izni gerekmektedir. Ticari veya geni? ölçekli uygulamalar için sorumlu yazar Kadir Kaplan ile e-posta yoluyla ileti?ime geçilmesi önerilir.

Kaynaklar

Kaplan, K. (2017). *Medya okuryazarlı??? dersinin Türkçe ö?retimiyle birle?tirilmesi sürecinde medya okuryazarlı??? dersi ö?retmenlerinde bulunmas? gereken yeterlikler* (Yay?nlanmam?? doktora tezi). Gazi Üniversitesi, E?itim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Bu ölçe?in orijinal PDF dosyalar? a?a??daki linklerden indirilebilir:

[medya-okuryazarligi-ogretmen-yeterlikleri-olcegi-toad.pdf](#)

[medya-okuryazarligi-ogretmen-yeterlikleri-olcegi-toad.pdf](#)

Medya Okuryazarlı??? Ö?retmen Yeterlikleri Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML? NOT: Ölçe?in orijinal maddeleri, kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddelerin tamam?na, alt boyutlar?na ve puanlama anahtar?na eri?im için yukar?da belirtilen doktora tezine veya ilgili PDF dosyalar?na ba?vurulmas? gerekmektedir.